

TISKOVÁ ZPRÁVA

Brno 29. listopadu 2023

Akademie věd ČR
Národní 1009/3, 110 00 Praha 1
www.avcr.cz

VÝROČÍ SVÉHO ZALOŽENÍ OSLAVÍ ZAVĚŠENÍM BUDEK ÚSTAV BIOLOGIE OBROTLOVCŮ AKADEMIE VĚD, PŘIPOJÍ SE ZOO BRNO I BRNĚNSKÝ ÚSTŘEDNÍ HŘBITOV

Ústav biologie obratlovců AV ČR a Zoo Brno slaví letos 70 let od založení. Závěrem roku se obě organizace rozhodly, že společně pověsí 70 budek na podporu populací městských druhů volně žijících ptáků. Do akce se zapojil i Odbor životního prostředí Magistrátu města Brna, který ji pomáhal koordinovat. Budky budou umístěny kolem řeky Svatky, u připravované naučné stezky na Komínské Chochole a na brněnském Ústředním hřbitově, který letos oslavil 140 let od svého založení.

Ptáci ve městě často trpí nedostatkem úkrytů, především ptáci dutinová, například různé druhy sýkorek a šoupálci. Z městských parků totiž mizejí staré doupné stromy, původní aleje a stromořadí se z různých důvodů kácí, často i kvůli bezpečnosti obyvatel. Nově vysazeným stromkům potrvá desítky let, než je ptáci budou moci využít k hnízdění. Jelikož se Ústav biologie obratlovců (ÚBO) AV ČR věnuje také výzkumu ptáků, vědci se rozhodli, že výročí oslaví i praktickou pomocí právě těmto, dutinovým druhům. Po Brně tak budou vědci z ÚBO AV ČR ve spolupráci s dalšími partnery v listopadu a v prosinci vyvěšovat 70 budek, především typu sýkorník.

„Samotné rozměry této budky, stejně jako průměr vletového otvoru, z ní totiž činí univerzální typ budky, kterou osídluje široké spektrum dutinových hnízdičů, především pěvců.“

„Tento typ budky však rozhodně není určen jen pro sýkorky. Samotné rozměry této budky, stejně jako průměr vletového otvoru, z ní totiž činí univerzální typ budky, kterou osídluje široké spektrum dutinových hnízdičů, především pěvců. Mezi obvyklé obyvatele tohoto typu budky patří například rehek zahradní, vrabec polní či brhlík lesní. Ze vzácnějších druhů pak sýkorníky rádi osídlují např. lejsci černohlaví, na Moravě především lejsci bělokrcí a ve vhodných biotopech i zajímavý druh šplhavce – krutihlav obecný. Větší typy sýkorníků pak často slouží jako domov pro špačky obecné. Budeme vyvěšovat i šoupálkovníky, zvláštní typ budky s dvěma vletovými otvory v zadní stěně, kterou rád

Kontakt pro média: **Eliška Zvolánková**
Divize vnějších vztahů AV ČR
press@avcr.cz
+420 739 535 007

Alena Fornůsková
Ústav biologie obratlovců AV ČR
fornuskova@ivb.cz
+420 605 464 704

zabydluje šoupálek krátkoprstý i dlouhoprstý,“ vysvětluje Ondřej Kauzál, ornitolog z Ústavu biologie obratlovců AV ČR, který se do zavěšování budek zapojil.

Podzim je ideálním obdobím, kdy nové budky instalovat. Ptákům se totiž často do zcela nových obydlí nechce. Budky tak mají do jara čas zevšednět a vyvětrat.

Nejen ptáci bydlí v budkách

„I když budky vyvěšujeme primárně pro ptáky, není neobvyklé, že je využijí při zimování i další živočichové mimo ptačí říši, například plši, různý hmyz a občas i netopýři. Řada druhů netopýřů se totiž naučila využívat ke svému životu městské prostředí. Patří mezi ně zejména netopýr rezavý (Nyctalus noctula), netopýr pestrý (Vespertilio murinus), netopýr hvízdavý (Pipistrellus pipistrellus) a netopýr večerní (Eptesicus serotinus). Jako úkryty využívají spáry mezi panely, větrací šachty či prostory pod oplechováním střechy. Všichni přitom patří mezi zvláště chráněná a zároveň velmi užitečná zvířata. Pomáhají nám v boji s hmyzími škůdci a komáry. Jejich podporou tedy můžeme získat mnohem více než jen dobrý pocit, že pomáháme přírodě,“ vysvětluje Jan Zukal, ředitel Ústavu biologie obratlovců AV ČR.

**” Chceme také vzdělávat veřejnost ohledně ochrany přírodní rozmanitosti. A pokud chceme ”
” vychovávat, musíme jít příkladem.**

Jedním z míst, kde budou nové budky sloužit, je brněnská zoo a lokalita na Mniší hoře. Ta je známá výskytem chráněných ptačích druhů obývajících místní lesy. *„Hlavním úkolem zoologických zahrad je samozřejmě záchrana druhů a co nejvyšší péče o zvířata, která nám byla svěřena do péče. Ale chceme také vzdělávat veřejnost ohledně ochrany přírodní rozmanitosti. A pokud chceme vychovávat, musíme jít příkladem. Zoo Brno letos také oslavila 70. výročí, a proto se rádi do této aktivity zapojujeme,*“ říká ředitelka Zoo Brno Radana Dungelová.

Budky se budou vyvěšovat v listopadu a v prosinci také v městských částech Bystrc, Komín, Jundrov a Žabovřesky. Ideálním místem jsou různé lesoparky, břehy řek, nebo třeba zmiňovaný hřbitov, který ve městě často funguje jako ostrov biodiverzity a není jen útočištěm vysokého počtu druhů ptáků, ale i dalších živočichů, například ježků a veverek. *„Plánujeme budky zavěsit i na nově připravované naučné stezce #PřipravBrno, která povede zalesněným hřebenem Komínské Chocholy. Stezka bude veřejnost informovat o různých opatřeních, jež mohou pomoci zmírnit dopady klimatické změny,*“ doplňuje zástupce Odboru životního prostředí Magistrátu města Brno.

Dvojnásobné výročí hřbitova budky také podpoří

Ústřední hřbitov slaví letos dokonce 140 let od svého založení, prošel si během let změnami a byl několikrát rozšiřován až do dnešní podoby. Hřbitov postupem času doplňovaly i stavby jako například obřadní síň od věhlasného brněnského architekta Bohuslava Fuchse, ale také kolumbária či rozptylové loučky.

„Snahou Správy hřbitovů města Brna je rozvíjet areály i po jiné stránce, než je samotné pohřbívání. V roce 2021 jsme ve spolupráci s chráněnou dílnou instalovali po Ústředním hřbitově krmítka pro ptáky, kde krmíme nejen my jakožto správci, velice často se k nám připojuje i veřejnost a školky z nejbližšího okolí, které k nám chodí na procházky. Rádi bychom instalováním budek podpořili hnízdění v našem areálu. Ptactvo má u nás relativně ideální podmínky, rozsáhlý porost, minimum provozu a dostupnost vody,“ říká Alena Říhová, ředitelka SHMB a dodává: *„Jsme rádi, že se můžeme k tomuto projektu připojit.“*

Důležitá je i následná péče o budky. Každý rok by se měly po hnízdní sezoně vyčistit, aby se snížila pravděpodobnost přenosu patogenů. Po roce tak budky projdou na začátku podzimu očištěnou či případnými opravami, aby svému účelu sloužily co nejdéle.

Více informací:

Alena Fornůsková, tisková mluvčí

Ústav biologie obratlovců AV ČR

fornuskova@ivb.cz

605 464 704

Michal Vaňáč, tiskový mluvčí

Zoo Brno

vanac@zoobrna.cz

777 692 109

Alena Říhová, ředitelka

Správa hřbitovů města Brna

rihova@hrbitovybrno.cz

739 755 220

Fotogalerie, ilustrační fotky městských druhů dutinových ptáků a z instalace budek, © Ústav biologie obratlovců AV ČR (pokud není uvedeno jinak):

Příprava na instalaci budek

Adam Konečný, vědec z Ústavu botaniky a zoologie Masarykovy univerzity se zapojil do zavěšování budek.

Hnízdo lejska bělokrkého (foto: O. Kauzál)

Samec lejska bělokrkého (foto: O. Kauzál)